

Nauka zawodu w rzemiośle

Celem nauki zawodu jest opanowanie przez ucznia - młodocianego pracownika umiejętności praktycznych i teoretycznych w zawodzie i potwierdzenie ich dowodem kwalifikacji -świadectwem czeladniczym, uzyskanym po pozytywnie zdanym egzaminie. Świadectwo to umożliwia zatrudnienie na stanowisku wymagającym kwalifikacji zawodowych w Polsce i krajach UE.

Podstawowym aktem prawnym regulującym sprawy zatrudniania pracowników młodocianych jest ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (zasadniczo znowelizowana w 1996r.), zawierająca Dział IX w całości poświęcony kwestiom młodocianych pracowników.

Szczegółowe przepisy odnoszące się do zasad i warunków odbywania przygotowania zawodowego ustala rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. Nr 60, poz. 278 ze zmianami z 2002 roku Dz.U. Nr 197, poz. 1663).

Czas trwania nauki zawodu

Przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników odbywające się w formie nauki zawodu trwa 36 m-cy. W wyjątkowych przypadkach izba rzemieślnicza na wniosek ucznia i za zgodą pracodawcy może okres nauki przedłużyć lub skrócić (wzór podania w załączeniu).

Nauka zawodu składa się z dwóch integralnych, równolegle realizowanych części:

- praktycznej - zorganizowanej w zakładzie rzemieślniczym (zajęcia praktyczne z młodocianymi pracownikami mogą prowadzić pracodawcy lub zatrudnieni pracownicy posiadający kwalifikacje zawodowe i pedagogiczne. Uprawnienia do szkolenia reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. Nr 113, poz. 988 ze zmianami w 2003 r. Dz.U. Nr 192, poz. 1875);
- teoretycznej - zorganizowanej w szkole zawodowej lub na kursach doszkalających.

Aby podjąć naukę zawodu w zakładzie rzemieślniczym uczeń musi spełniać następujące warunki: ukończony 16 rok życia, ukończone gimnazjum, dobre warunki fizyczne i stan zdrowia pozwalający na podjęcie nauki zawodu, a następnie pracy. Podstawą organizacji nauki jest umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, podpisywana pomiędzy pracodawcą rzemieślnikiem, a uczniem - młodocianym pracownikiem.

W związku z zawartą umową o pracę i faktem uczęszczania do szkoły zawodowej, młody człowiek uzyskuje podwójny status prawny tj. ucznia i pracownika młodocianego lub wyłącznie pracownika młodocianego, jeśli doszkalać teoretyczne realizowane jest w systemie pozaszkolnym.

Młodociani, którzy w okresie nauki zawodu ukończyli 18 lat, do czasu zakończenia nauki i/lub zdania egzaminu traktowani są, jako pracownicy młodociani.

Umowy dla młodocianych doszkalających się w szkołach zawodowych należy zawierać w okresie przyjmowania kandydatów do szkół ponadpodstawowych. W przypadku, gdy młodociany doszkala się w systemie pozaszkolnym podpisanie umowy może nastąpić w innym terminie.

W okresie nauki młodociany pracownik podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu i otrzymuje od rzemieślnika wynagrodzenie. Przepisy określają minimalną wysokość wynagrodzenia, którego stawki procentowe obliczane są w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale i wynoszą:

- w pierwszym roku nauki nie mniej niż 4%,
- w drugim roku nauki nie mniej niż 5%,
- w trzecim roku nauki nie mniej niż 6%.

Zakończeniem nauki zawodu u rzemieślnika jest egzamin czeladniczy zdawany przed komisją egzaminacyjną Izby Rzemieślniczej. (Egzaminy czeladnicze przeprowadzają tylko i wyłącznie komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych).

Uzyskane świadectwo czeladnicze jest państwowym dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe uznawanym również poza granicami państwa polskiego. Młodociani, którzy wybrali dokończenie teoretyczne w szkole uzyskują dodatkowo świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej, co umożliwia im kontynuację nauki w szkole średniej i przystąpienie do egzaminu maturalnego.